

8—22.11.2025

skala, Poznań

free entry

Tekst towarzyszy wystawie *Public Task* Oleksandra Holiuka w galerii skala, która odbędzie się w dniach 8–22 listopada 2025.

Ma objętość 4 stron maszynopisu, czyli 7200 znaków ze spacjami.

Pierwsza część tekstu sytuuje wystawę Oleksandra Holiuka w perspektywie historycznej, a dokładniej na tle dziedzictwa krytyki instytucjonalnej i konceptualizmu drugiej połowy XX wieku. W drugiej części znajdują się opisy poszczególnych części wystawy wraz z ich autorską interpretacją.

Ze względu na ograniczoną objętość tekstu (jak i charakter wystawy) interpretacje i referencje historyczne nie są szerzej objaśnione. Tekst pozbawiony będzie przypisów i tytułu.

Podczas pisania tekstu autor nie będzie nawiązywać kontaktu z osobą artystyczną ani osobami odpowiedzialnymi za program galerii skala. Bazuje on na wiadomości e-mail z dnia 24 października 2025 roku zapraszającej do napisania tekstu z załącznikiem zawierającym scenariusz wystawy.

*Public Task* Oleksandra Holiuka wpisuje się w tradycję krytyki instytucjonalnej zajmującej poczesne miejsce w historii sztuki XX wieku i do dziś starannie pielęgnowanej (raczej na obrzeżach niż w głównym nurcie). Jest to dziedzina dla specjalistów zajmujących się *kuchnią* wystawiennictwa. W 1974 roku Michael Asher usunął ścianę w Claire S. Copley Gallery w Los Angeles, *eksponując* pracę biurową odbywającą się na zapleczu sali wystawowej. Krytyka instytucjonalna ma swoich pionierów (takich jak Hans Haacke, , Art Workers' Coalition czy Marcel Broodthaers), godne kontynuatorki (Maria Eichhorn), a co najciekawsze, wykształciła ona specyficzny *styl*: ascetyczny i dokumentalny. Jego osobami odbiorczymi będą więc osoby zajmujące się systemowymi uwikłaniami świata sztuki. Specyficzna estetyka krytyki instytucjonalnej, praktyki skupionej na relacjach administracyjnych, ekonomii, własności i władzy (czy też: kompetencjach menedżerskich), okrzepła na przełomie lat 60. i 70. XX wieku, ale pozostaje wciąż punktem odniesienia dla młodszego pokolenia twórców. Związki z tą tradycją widoczne są już w tytułach prac Oleksandra Holiuka, złożonych z inicjałów osób zaangażowanych w ich powstanie - od samej osoby artystycznej, po osobę wykonującą druk czy osobę pracującą w kwiaciarni. Krytyka instytucjonalna ma też swój *kanon*. W kontekście wystawy *Public Task* Holiuka należy przywołać na przykład pracę *Closed Gallery* (1969) Roberta Barry'ego, który wysłał zaproszenia o treści: „During the exhibition the gallery will be closed” w imieniu trzech galerii, w Amsterdamie, Turynie i Los Angeles. Podobnie w 2016 roku Maria Eichhorn zamknęła na czas swojej wystawy londyńską Chisenhale Gallery (dzieło-wystawa *5 weeks, 25 days, 175 hours*) i zużyła budżet wystawy, aby wysłać cały zespół galerii na płatny urlop. Holiuk robi krok w przeciwnym kierunku. Galeria jest otwarta, *wyłączony* jest jednak aparat podtrzymujący sztukę czy raczej: deaktywowane są funkcje systemu, który separuje nie-sztukę od sztuki, tej drugiej nadając wyjątkowy status. Sztuka pełni tu funkcję rekwizytu w osobiwej transakcji ekonomicznej i symbolicznej (niekoniecznie sfinalizowanej). Wyjątkowość tego świata (a dokładnie: jednego z kilku znanych nam światów sztuki, choć w tym uniwersum wciąż zajmującego centralną pozycję) jest omamem konstruowanym za pomocą dość dobrze rozpoznanych i utrwalonych metod. W przypadku *Public Task* mamy do czynienia z wystawą rozłożoną na czynniki pierwsze, oglądamy (a może raczej napotykamy) „poddespoły” poprzedniej wystawy, *Sześć filmów* Agnieszki Polskiej, której iluzoryczność opierała się na przekształceniu sali galeryjnej w kino.

Teraz światła są włączone. To, co widać, jest konceptualnym i logistycznym „zapleczem” instytucji. Zaplecze to związane jest z ekonomią. I z relacjami władzy. Oraz z biurokracją. Holiuk nawiązuje (w abstrakcyjnej formie, za pomocą świetlówek LED) do dokumentu powstałego dzięki aktywności środowiska artystycznego – wynegocjowanego przez Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej Nowego Porozumienia w sprawie minimalnych honorariów dla artystów (2025). Wysokość wynagrodzenia za wystawę zależna jest od obowiązującej w danym roku płacy minimalnej.

Porozumienie można uznać za dzieło sztuki samo w sobie (powstałe w toku *pracy* artystycznej osób twórczych), podobnie jak pozwalamy sobie dziś interpretować jako pracę kuratorską dokument z 1971 roku, The Artist's Reserved Rights Transfer And Sale Agreement, stworzony przez Setha Siegelauba i Roberta Projanskiego.

Do ekonomii funkcjonowania galerii i obiegu dzieł sztuki nawiązuje też inna praca na wystawie Holiuka, *O.H., D.K., D.H., T.K. (Labour Composition of skala)*. Jest to lista osób, których praca przekłada się na program i funkcjonowanie galerii skala, obejmuje zarówno osoby kuratorskie, ekipę techniczną, jak i zaproszone osoby artystyczne ze specyfikacją form ich zatrudnienia w roku kalendarzowym 2025. Listy, indeksy, katalogi i rejestry są jednym z faworyzowanych narzędzi kanonu krytyczno-konceptualnego. Rzeczy są tym, czym są – uporządkowane i gotowe do analizy. Lista kadrowa w galerii skala to podręcznikowa materializacja „realizmu zawodowego” (Julia Bryan-Wilson), w ramach której „praca staje się sztuką, a sztuka pracą”. Można byłoby użyć tu, nawiązując do formatu pracy Holiuka, angielskiego idiomu *the writing is on the wall* – nie tyle „napisu na ścianie”, ile nieszczęścia, które wisi w powietrzu. System ten jest wąty, może się rozpaść, jeśli nie poświęcimy mu wystarczająco dużo pracy. Wymaga wyrafinowanego systemu podtrzymywania przy życiu: subsydiów, grantów, urzędniczej dyplomacji, umiejętności zarządzania kryzysem i zmianą.

Holiuk sięga także po inne narzędzie z repertuaru konceptualizmu, jakim jest instrukcja. Ze swej natury przynależy ona do kategorii „zasad” (Lorraine Daston), według której organizować możemy świat, umiejscawiając ją obok partytur muzycznych, przepisów kulinarnych, przykazań religijnych, zapisów prawnych czy reguł ruchu drogowego (ale także umów reprezentowana tutaj przez lekko zmodyfikowaną wersję umowy o dzieło, między galerią skala a osobą artystyczną). Każda instrukcja *może* wyznaczać sposób działania w określonym czasie, miejscu, przez kogoś, albo w wielu miejscach naraz, wyzwalając proces interpretacji (a więc raczej oddalając od intencji twórcy). Jak sugerował klasyk Lawrence Weiner w swojej ujętej w formę tekstu pracy *Statement of Intent* (1969): „3. The work need not be built”. Powinna nam wystarczyć świadomość, że możemy coś zrobić. Lub tego nie robić. Holiuk tworzy regulamin wystawy, która oparta jest na powstrzymaniu się od *robienia rzeczy*. O konwencjach sztuki łatwiej jest opowiedzieć za pomocą odejmowania niż dodawania. Znikają zarówno elementy „dekoracyjne” i paratekstowe, którymi obudowana jest wystawa: anons prasowy, ceremonia otwarcia, oprowadzanie eksperckie, jak i generalnie *podtrzymujące* wystawę „przy życiu” zabiegi, takie jak umycie podłogi, które Mierle Laderman Ukeles zdefiniowałaby jako *maintenance art*.

Elementom tekstowym i materialnym „złogom” po poprzedniej ekspozycji towarzyszy bukiet goździków. To martwa natura, ale również celebrowanie korporacyjnego sznytu – zgodnie z estetyką lobby hotelowego, banku, poczekalni towarzystwa ubezpieczeniowego. Bukiety w galerii, takie jak te aranżowane przez Willema de Rooija, to urzędowe *vanitas*. Branża funeralna i sztuka (*aranżowana* według XIX-wiecznych wytycznych) mają ze sobą wiele wspólnego. Krytyka instytucjonalna zawsze lubiła się posługiwać metaforą stołu prosektoryjnego, a muzeum przyrównywać do mauzoleum. Z drugiej strony, goździk w krajach byłego Bloku Wschodniego był symbolicznie związany z ruchem robotniczym, solidarnością i socjalizmem. W bukiecie goździków w galerii drzemie więc zakamuflowana moc - pochwała uzwiązkowienia, niewidzialnej pracy, potrzeba odkurzenia idei z przeszłości: starych rozwiązań wobec nowych problemów. *Nothing is new, neither is anything old* - jak zanotował Robert Smithson, w swoim kanonicznym tekście *Some Void Thoughts On Museums* (1967).

Sebastian Cichocki

MSN, BUP, UAP

Redakcja: Justyna Kneć

*O.H. D.K. D.H. T.K. (Labour Composition of skala in 2025)*

Folia wylewana polimerowa

*O.H. D.K. D.H. K.B.-Ł.*

Bukiet czerwonych goździków

2/19

2 zapalone i 17 zgaszonych światełek LED, zaokrąglona reprezentacja stosunku mojego wynagrodzenia do minimalnego wynagrodzenia za wystawę indywidualną małą zawierającą nowe dzieła, ustalonego przez Obywatelskie Forum Sztuki na 2025

#### *Tasks*

Od zakończenia poprzedniej wystawy aż do zakończenia obecnej, osoby pracujące w galerii muszą powstrzymać się od:

1. Sprzątania poprzedniej wystawy
2. Przeprowadzenia wernisażu
3. Wysyłania zaproszeń
4. Orowadzania po wystawie
5. Rozmów z odwiedzającymi
6. Publikowania w mediach społecznościowych
7. Wydawania komunikatów prasowych
8. Publikowania w internetowych czasopismach artystycznych
9. Naprawy lub sprzątania przestrzeni wystawienniczej

*O.H. D.H. D.K. M.K*

Cyfrowy wydruk umowy o dzieło z artystą na papierze, drewniane ramy pozostałe po wystawie Piotra Łakomego z 2020 roku

Specjalne podziękowania dla Dominiki, Daniela, Sebastiana, Gerardo, Justyny, Tomasza, Katarzyny, Marcina.

Dzięki uprzejmości Oleksandra Holiuka

Zadanie publiczne będzie otwarte dla osób zwiedzających od soboty 8 Listopada 11—16.

skala ul. Święty Marcin 49a, Poznań

poniedziałek—sobota, 11—16

Wystawa jest współfinansowana ze środków Wydziału Kultury Miasta Poznań oraz Departamentu Kultury Województwa Wielkopolskiego z siedzibą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu.